

Fàbrica de can Canals

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Martí de Torruella
Emplaçament Camí de Sant Joan a Sant Martí, km. 1.

Coordenades:

Latitud: 41.76049
Longitud: 1.78952
UTM Est (X): 399375
UTM Nord (Y): 4623892

Classificació

Número de fitxa 08218-23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'estat de conservació és molt dolent conservant-se només en bon estat de funcionament la resclosa que encara és utilitzada
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: Pol. 4- Parcel·la 12- Subparcel. C
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 005A00055
Fitxes associades:
[Mas can Canals Nou](#)
Autoria de la fitxa Arqueociència S.C. SL (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dl., 08/01/2001 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per les antigues dependències de la fàbrica tèxtil de Can Canals i la resclosa que li donava energia. El conjunt és format per tres edificis de diferents èpoques que formaven les dependències de l'antiga fàbrica. L'edifici principal era la fàbrica pròpiament dita ubicada al costat de la resclosa. Es tracta d'un edifici de planta rectangular amb planta baixa, pis principal i pis sota teulada. La coberta és de teula a dues aigües. Trenquen les façanes de ponent, llevant i nord diverses sèries de portes a la planta baixa i finestrals al primer pis que permetien la il·luminació de l'edifici. Són portes i finestres de mig amb rosques i brancals reforçades amb maó. Les obertures han estat tapiades posteriorment. L'edifici és construït en mur de paredat. La façana de ponent és feta amb totxana i amb obertures més irregulars. Altre dels edificis que forma part del conjunt es troba aïllat a llevant de l'anterior i semblen ser un conjunt d'antigues dependències de la fàbrica (magatzems, oficines etc..) construïdes en la mateixa època que la fàbrica i amb les mateixes característiques. Completa el conjunt un modern edifici construït a tocar de la façana de ponent de la fàbrica i a tocar de la resclosa que allotja les modernes instal·lacions de la central elèctrica. L'antiga resclosa és una estructura conformada per un mur de formigó que s'estén al llarg de tota l'amplada del riu i el seu corresponent canal que condueix les aigües fins a les respectives turbines.

Història

L'origen de la fàbrica de Can Canals és un antic molí fariner documentat des del segle XVIII com el molí de Can Canals Nou per la proximitat a aquest mas. L'any 1884, Francesc Gomis i Soler - fundador anys més tard de la Colònia Gomis a Monistrol de Montserrat -, va instaurar-hi una filatura de cotó amb 4,000 fusos. Sense arribar a la categoria de Colònia industrial, ben segur que a tocar de la fàbrica hi devia haver instal·lacions properes adequades com a habitatges, ja que gran nombre d'obers provenien del camp i feien vida durant la setmana de treball. L'aiguat del 1907 ensorrà l'establiment de queviures i inundà la cuina comunitària del personal. Al llarg del temps la fàbrica a anat canviant sovint de propietaris. El 1919 ho era la família dels empresaris tèxtils Josep i Joan Carné, que posteriorment es van traslladar a Castellgalí. Posteriorment passarà a mans de la família Margarit, propietaris del mas Can Canals i posteriorment la llogaren a la companyia "Alsina, Rafart i Selga". L'any 1922 hi havia una petita ocupació d'una vintena de persones. Uns anys després fou adquirida pels propietaris de la fàbrica Gallifa, que tancaren la fàbrica però explotaren el salt d'aigua amb l'objectiu de proporcionar energia a la seva fàbrica. Actualment és explotat com a central elèctrica pel Sr. Selga. (CAMPRUBÍ, 1984)

Bibliografia

AA.DD.(1984) Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. CAMPRUBÍ I PLANS J.(1998), Fàbriques i empreses. 4 anys de reportatges a Regió 7. 1994-1997. Vol II. Fundació Caixa de Manresa. Manresa. Pags. 26 -27. CAMPRUBÍ I PLANS J.(1984): Fàbriques i empreses. Vol I. Fundació Caixa de Manresa. Pàgs. 37-46. CAMPRUBÍ I PLANS J (1984), La dinàmica d'un poble. Cambra de Comerç de Manresa. Manresa. Pàgs.187-204

